

ŽIVLJENJE DVOŽIVK

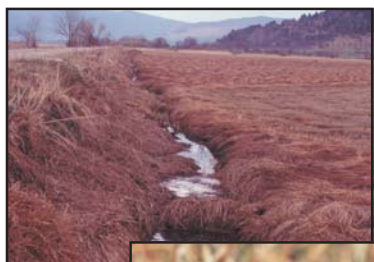
Odrasle dvoživke se spomladi, od konca marca do maja, množično selijo proti vodi, kjer samice odlagajo jajca. Večina vrst že po nekaj tednih zapusti vodno okolje in se umakne v gozd. Le zelene žabe in hribski urhi ostanejo ob vodi vse do zgodnje jeseni. Iz jajc se po nekaj tednih izležejo ličinke, ki živijo v vodi več tednov ali mesecev. Ličinke žab, ki jih imenujemo paglavci, se med preobrazbo popolnoma spremenijo, zrastejo jim okončine, nato izgine rep. Mladostne žabe so podobne odraslim, le manjše so in živijo na kopnem. Odrastejo po dveh do treh letih in takrat začno vsakoletno selitev do vode. V zimskem času so dvoživke neaktivne in prezimujejo pretežno na kopnem, zakopane v tla.

CERKNIŠKO JEZERO

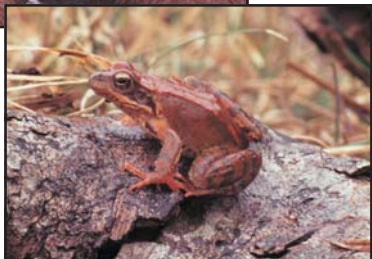
Cerkniško polje s presihajočim Cerkniškim jezerom je eno najpomembnejših območij za dvoživke v Sloveniji. Tu živi 13 vrst dvoživk, izmed katerih predstavljamo nekaj pogostih vrst ter tiste, ki so redke in ogrožene. Poplavljenno polje predstavlja obsežen življenjski prostor sekuljam, navadnim krastačam in zelenim žabam, ki odlagajo jajca kar v osrednjo jezersko vodo. Paglavci navadnih krastač so za ribe neužitni, drugi pa se dobro skrivajo med vodnim rastlinjem, kjer jih plenilske ribe težko najdejo. Sekulje, navadne krastače in zelene žabe imajo na Cerkniškem polju ene največjih populacij v Sloveniji. Druge vrste dvoživk so zaradi življenjskih navad omejene le na obrobje Cerkniškega polja. Ličinke velikega pupka in zelene rege plavajo v odprti vodi, kjer bi bile lahek plen rib. Zato ličinke teh vrst najdemo le v manjših mlakah, v katerih ni rib. Veliki pupki živijo le na zahodnem robu Cerkniškega polja v mlakah blizu gozda, v katerem odrasli veliki pupki preživijo poletne mesece. Zelene rege najdemo v mlakah z več hrane in v bližini grmovja, v katerem živijo odrasle rege. Najbolj nenavaden življenjski prostor imajo hribski urhi, ki se razmnožujejo v plitvih lužah. V takšnih lužah ni rib in drugih dvoživk, ki bi plenile njihova jajca in paglavce. Poleg tega pa se plitva voda hitro segreje, kar pospeši razvoj paglavcev hribskih urhov.

OGROŽENOST DVOŽIVK IN NJIHOVO VARSTVO

Dvoživke za preživetje potrebujejo ustrezne življenjske razmere na kopnem in v vodi. Ker se zaradi svoje majhnosti ne morejo seliti na daljše razdalje, so odvisne od razmer na majhnem, nekaj 100 kvadratnih metrov velikem prostoru. Zato lahko dvoživke že zaradi manjših sprememb v njihovih življenjskih prostorih lokalno izumrejo. Zaradi človekovih posegov v okolje dvoživke izgublajo življenjske prostore po vsej Evropi. Države Evropske unije zagotavljajo varstvo najbolj ogroženih živali, rastlin ter njihovih življenjskih prostorov z vzpostavljanjem ekološkega omrežja Natura 2000. Na teh območjih je treba zagotavljati ustrezne razmere za obstoj ogroženih vrst. Na njih zaradi varstva vrst veljajo nekatere omejitve pred posegi v prostor, spodbuja pa se tradicionalno kmetijstvo. Slovenija je v maju 2004 podala predlog posebnih ohranitvenih območij, ki bodo po preverjanju na Evropski komisiji postala del omrežja Natura 2000. Zahodni rob Cerkniškega polja je za vključitev v omrežje Natura 2000 predlagan zaradi številčne populacije velikega pupka. Že od leta 2002 pa je celotno območje Cerkniškega polja zavarovano v okviru Notranjskega regijskega parka.

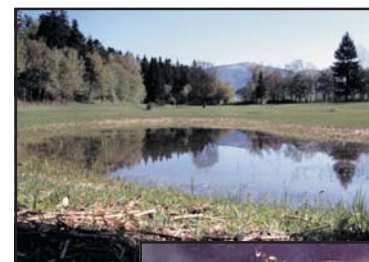
sekulja

navadna
krastača

zelena
žaba

veliki
pupek

zelena
rega

hribski
urh

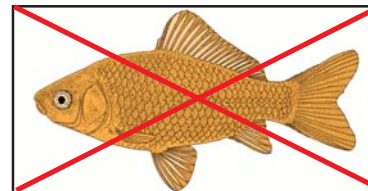

OGRROŽENOST DVOŽIVK NA CERKNIŠKEM POLJU

Na Cerknškem polju je narava ustvarila številne kotanje. Te so v obdobju, ko se v njih zadržuje voda, edinstven življenjski prostor tistih vrst dvoživk, ki so vezane na manjše vode brez rib. Veliki pupki, zelene rege in hribski urhi so na Cerknškem polju ogroženi, ker so zaradi zasipavanja kotanj izgubili velik del življenjskih prostorov.

Mlake in luže v katerih ni rib so pomemben življenjski prostor dvoživk. Nekatere vrste čutijo prisotnost rib in se v vodah z ribami sploh ne razmnožujejo, saj njihove ličinke zaradi plenilskih rib ne bi imele možnosti za preživetje. Že naselitev ene same ribe v manjšo mlako lahko popolnoma zavre razmnoževanje nekaterih dvoživk, kar vodi v zmanjševanje populacij.

Dvoživke večinoma prezimujejo zakopane v gozdna tla in se v spomladanskih nočeh množično selijo proti vodi. Na svoji poti morajo prečkati ceste, kjer so mnoge žrtev prometa. Za dvoživke najbolj nevarni odseki so asfaltirane ceste, kjer je promet gost in hiter. Ker se asfalt prek dneva segreva, se dvoživke v hladnih nočeh na njem ustavljajo, da se grejejo. Bistveno manj žrtev je na makadamskih cestah, kjer je manj prometa, ceste niso segrete, dvoživke pa se hitro umaknejo s peščenih površin, saj se jim na kožo lepijo zrnca peska. Zato asfaltiranje, posebej gozdnih cest, ki sekajo selitvene poti dvoživk, ni primerno.

Avtorja besedila: Jana Kus Veenvliet in Paul Veenvliet
Avtor fotografij in ilustracij: Paul Veenvliet
Izdajatelj: Zavod Symbiosis, Goričice 10, 1384 Grahovo
info@zavod-symbiosis.si, www.zavod-symbiosis.si
Tisk: Birografika Bori, Ljubljana

Izdajo zloženke in izvedbo projekta *Varstvo dvoživk na Cerknškem polju - ozaveščanje lokalnih prebivalcev* podpirajo:

www.notranjski-park.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE, PROSTOR IN ENERGIJO

STICHTING BEVORDERING HERPETOLOGIE

Ambassade van het
Koninkrijk der Nederlanden
Veleposlanĳstvo Kraljevĳe Nĳzozemske

DVOŽIVKE NA CERKNIŠKEM JEZERU